

Gemeente Kortenaaken

Rode lus: 20 km

Tijdens onze fietstocht zullen we verschillende types kapellen tegenkomen : kapelletjes langs de weg, huisniskapellen, boomkapellen, houten kapellen aan de huisgevels (van de Ave Regina-actie uit de jaren 50), grotjes. We zullen alleen stilstaan bij deze die officieel geregistreerd zijn.

We beginnen onze fietstocht te Miskom even voorbij de kerk van Sint-Germanus aan het Museum voor Volksdevotie.

In dit museum kunnen we op 110 m² kennismaken met een schat aan voorwerpen die het rijke roomse leven van onze ouders en voorouders weerspiegelen. Het museum heeft niet de bedoeling een prestigieus project te worden, met kunstschaten of unieke stukken, maar een echt volks gebeuren met een grote verscheidenheid aan talrijke volkse devotionele voorwerpen.

Het museum is te bezichtigen op vaste openingsuren :

elke 1ste dinsdag van 9.00 uur tot 12.00 uur

elke 1ste woensdag van 15.00 uur tot 18.00 uur

elke 3de zondag van 12.00 uur tot 18.00 uur

en eventueel op afspraak: omer.heusdens@skynet.be of 016/77 78 55.

We rijden bergaf, steken de Heerbaan over om via de Hanenstraat aan te komen in de Strostraat. Rechts rijden we voorbij het natuurgebied van de Velpe waar de wandelliefhebbers een mooie wandeling kunnen maken.

We rijden verder langs de Strostraat, steken de Donkelstraat over en blijven de Strostraat volgen tot aan de T-splitsing met de Dorpsstraat. Hier rijden we naar rechts en bij het volgende kruispunt zien we aan de linkerkzijde de **barokke kapel van O.-L.- Heer de Verlosser.**

De kapel is links en rechts omgeven door paardenkastanjes en vooraan met een mooie lindeboom. Sinds 1947 is dit een beschermd monument. Het is een achtvormig gebouwtje, opgetrokken in bak- en zandsteen met een klokvormig dak en een kleine peervormige spits. Een wapenschild met een opschrift aan de buitenkant van de kapel leert ons “*Dese capelle*

hebben laten maken Heer.J.F. De Trips ende Anne-Marie Hoen de Cartils en de Philippine de Spies de Bullesheim, Baronessen van Eys, vrije Heer. ende vrouwen tot Neerlinter, annis 1692 ende 1699.”

Binnen staat een 17de - eeuws altaartje met een 16de - eeuws kruis erboven. Links een God de Vader met wereldbol en rechts een 17de - eeuwse Christus op de Koude Steen. De kapel wordt nog druk bezocht getuigen de vele kaarsjes. Zou dat echt te maken hebben met de ‘aflaten’ die je hier kunt ‘verdienen’? Het ‘reglement’ voor de aflaat hangt aan de muur in de kapel. Zou het begrip ‘aflaat’ hier nog leven in de volksdevotie?

We maken rechtsomkeer en rijden ter hoogte van huis nr. 30 links de veldweg in. Aan het einde van de veldweg slaan we linksaf en volgen de weg langs het Heibos tot we op een T-splitsing komen. We slaan rechtsaf en komen voorbij het voetbalveld. Neem nu de eerste straat rechts en hou rechts aan tot je weer voorbij het Heibos komt. De wandelliefhebbers kunnen hier even afstappen en een wandeling maken in het Heibos. In het Heibos staan twee vervallen kapelletjes.

We rijden de Pottelberg af en komen op een T-splitsing waar we links de Lindestraat in rijden. Aan de rechterkant zie je aan huis nr.19 **een collectie Mariagrotten.**

Wat verder in de Lindestraat hangt aan de linkerkant in een lindeboom een **mooie boomkapel.**

Op het einde van de Lindestraat slaan we linksaf de Neerlintersesteenweg in. Ter hoogte van de Herrebeekstraat staat **de kapel O.-L.- Vrouw van Liefde** om meer naastenliefde onder de mensen te brengen.

De onzelvevrouw werd gebeeldhouwd door Frans De Vroede en de glasramen werden gemaakt door mevr. Vrancken uit Hasselt. Het linker glasraam is toegewijd aan Maria Hulp der Christenen en geschonken door de familie Cleeren. Het rechter glasraam is toegewijd aan de H. Geest en werd geschonken door de familie Feyaerts. In de examenperiode worden er vele kaarsen gebrand.

Op het volgende kruispunt met de Helstraat zien we recht voor ons de **kapel van O.- L. -Vrouw Altijd Durende Bijstand**, een kleine verwaarloosde kapel uit 1924.

We slaan rechtsaf de Helstraat in en aan 't rondpunt fietsen we ongeveer 150 m rechtdoor richting Tienen, tot net voor de gemeentegrens.

Aan de linkerzijde hebben we een vierkantshoeve en aan de zijgevel **de kapel van het H. Kruis**. Een grote toegankelijke kapel (sleutel vragen in de hoeve). Deze kapel werd gewijd aan het H. Kruis-Verheffing. De vroegere kapel was een arm lemen gebouw van 2 stappen breed en 2 stappen lang. In 1607 zou de weldoener Arnoldus Merosen hier begraven zijn en van zijn schenking moest men jaarlijks 3 jaargetijden doen en het overige gebruiken voor het onderhoud van de kapel. In 1772 (datum in ankers) werd de kapel in steen veel groter herbouwd dankzij de rondgehaalde aalmoezen en offergaven.

Vroeger kwam men op het feest van de kruisverheffing (15 september) in processie van Hoeleden naar deze kapel. Nu is er nog jaarlijks een misviering.

Volgens de overlevering zou onder het altaar een ridder begraven liggen. Van de communiebank uit 1715 wordt het bovenstuk als altaar gebruikt en een mooi glasaam uit 1773 stelt de kruisafneming voor. Op het altaar is er ook een relikwie van het H. Kruis.

We fietsen terug tot aan het rondpunt en nemen links de Uilstraat, daarna aan de T-splitsing rechts de Braamstraat. We slaan linksaf naar de Paddepoel en op het kruispunt met de Ruekebosstraat rijden we weer linksaf.

We volgen de Ruekebosstraat gedurende ongeveer 300 m tot aan een veldweg rechts (links een kapelletje en rechts een lindeboom).

Volg de veldweg. Je rijdt voorbij het nieuwe kerkhof van Hoeleden. We slaan rechtsaf de Grootveldstraat in tot de **open kapel van O.- L.- Vrouw van de Rust.**

We rijden het wegje (uitgezonderd plaatselijk verkeer) voor de kapel naar beneden en komen aan bij het Jacobinahof.

Het is het levenswerk van de Hasseltse Jacobina Ulrix-Ketelslegers en haar echtgenoot Martin. De voorheen vervallen 18de - eeuwse typisch Hagelandse vierkantshoeve vergde ruim 15 jaren restauratiewerken en kreeg pas in 1998 haar definitieve vorm. In hetzelfde jaar werd de uiteindelijke basisaanleg van de twee grote en onderling fel verschillende tuinen afgerond op aangeven van Jacobina.

Sinds 1998 is Jacobinahof mits een kleine inkombijdrage toegankelijk voor het publiek. U kan er de hoeve, de tuinen, het museum voor wassen madonna's met elke soort Vlaamse kant uit de 18de eeuw en nog vele andere bezienswaardigheden ontdekken, maar bovenal de (afgaande op de reacties van talrijke privé- en groepsbezoekers) gesmaakte en uitgesproken sfeer die de gastvrouw telkens weer weet op te roepen.

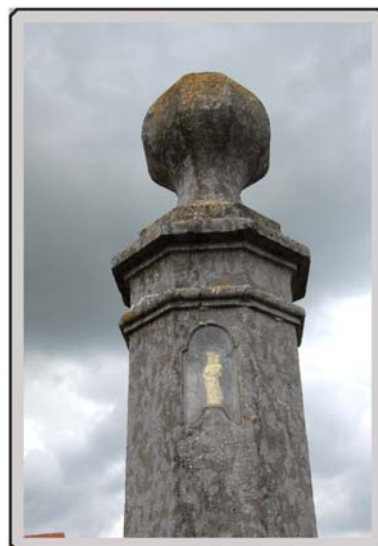

We vervolgen onze tocht richting Sint-Amandskerk op het Kerkplein. Rechts van de kerk is er een kleine aangebouwde **kapel ter ere van O.- L.- Vrouw van Lourdes** en iets verder rechts **een kleine stenen kapel.**

We rijden het Kerkplein af en nemen links de Hoelendensebaan, die we blijven volgen tot we de eerste straat links, de Nieuwstraat, in rijden en verder blijven volgen tot deze straat de keuze laat: rechtdoor of links. We slaan linksaf en steken de Heerbaan over. Nu zijn we in de Oude Heerbaan en recht voor ons, achter de afrastering van de boomgaard, zien we een kleine **niskapel in blauwe steen met Sint - Barbara** (patroonheilige van Kersbeek).

Op het erf van de hoeve aan de Oude Heerbaan 1 staat een schandpaal met bovenaan een klein nisje met een Mariabeeldje. Deze schandpaal stond in de middeleeuwen aan de kerk en is tijdens de Franse Revolutie verplaatst naar de huidige plek.

We fietsen verder en komen terug op de Heerbaan, maar op het kruispunt draaien we linksaf naar Kersbeek-Dorp en fietsen voorbij de kerk van Sint-Servatius, voorbij het oude rijkswachtgebouw en nemen aan huis nr. 64 rechts de veldweg die ons op het einde naar links brengt naar de **kapel van O.-L.-Vrouw van de Rozen**. Deze kapel, overkoepeld door een in elkaar vergroeide beuk en eik, ook wel het “baronskapelleke” genoemd, behoorde tot het domein van “Hoogemeyer” van baron de Turck de Kersbeek.

Langs de kabbelende Kattebeek is het hier even rustig verpozen.

We fietsen verder door langs Terbeck en op de T-splitsing nemen we links de Heerbaan en opnieuw de eerste straat links Miskom-Dorp en bereiken zo opnieuw ons vertrekpunt.

Waarom kapellekes zo vaak onder lindebomen staan

De lindeboom werd bij de [Kelten](#) en de [Germanen](#) gezien als [heilige boom](#). De godin Freya zou er zich in vestigen. De geest van de linde gold als beschermer voor huizen, bronnen en kerken. Ook later werd de lindeboom als 'goede boom' beschouwd. Huwelijken werden gesloten onder de linde; de duimen van de geliefden werden dan in de bast gedrukt. Een lindetak zou tevens helpen als middel tegen tandpijn bij kinderen en het werd, in amuletvorm, gebruikt als bescherming tegen heksen en geesten. (bron: Wikipedia)

De linde als Mariaboom

De lindeboom (Lat. *tilia*) was bij de Germanen gewijd aan Freya, godin van de liefde en aan godin Holda, de moedergodin tevens godin van wedergeboorte en dood.

De linde was van oudsher een heilige en magische boom. Men vond dikwijls een linde op knooppunten van driewegen. Veelal waren deze plaatsen oude cultusplaatsen die later gekerstend werden en waarin een kapelletje werd gehangen. Op andere plaatsen vindt men de linde als gerechtsboom, de boom waaronder de vierschaar zitting hield. De linde was het symbool van de burgerlijke vrijheid en vaak zien we lindes als vrijheidsbomen in de dorpskernen. Uit de annalen weten we dat de hertogen van Brabant hun eed aflegden onder een linde. Het lindeblad staat voor waarheid en oprechtheid en heel wat landen voeren een lindeboom of lindeblad in hun schild. Dit is bijvoorbeeld het geval in Tsjechië. In het vroegere Pruisen was de lindebloesem de nationale bloem.

De linde was ook gekend als heksenboom. In het volksgeloof hielden heksen, nimfen en geesten zich schuil in de bast en in de oksels. Het werd gevaarlijk geacht voorbij oude lindebomen te gaan tijdens de nacht, want dan kon men door een heks bereden worden. **Daarom hing men er kapellekens in en werden ze “kapellekensbomen” waar de boze machten geen vat meer op hadden.**

In kapellekensbomen kwamen bedrogen meisjes nagels kloppen terwijl ze, onder de beeltenis van de H. Maagd, hun ex-minnaars verwensten en verweten. Deze vorm van fetisjisme noemt men “vernagelen”.

Zoals de eik het zinnebeeld is van kracht, moed en roem is de linde het symbool van verlangen, liefde en tederheid. **Het is dan ook niet moeilijk te begrijpen dat de linde de Mariaboom bij uitstek is en zoveel Mariabeeldjes en Mariaheiligdommen zich in of in de nabijheid van een linde situeren.**